

Eviğə gəltürdi bilareybü şək
Mö'mini-dərviş səmək banəmək.
Pak edər ikən səməki gördü kim,
Çıxdı içidin iki dürri-yətim.
Gövhəri-nayab olar irdi bəs,
Qiymətini bilməs idi hiç kəs.
Lə'l ilə yaqut rəvacı idi,
Hər biri yüz mülk xəracı idi.
Dürləri alğac ələ ol mərdi-rah
Səcdəyi-şükr etdi, dedi: Ya ilah
Ali-əba hörməti üçün mana
Lütfü əta kim, elədin xəlq ara,
Min yıl əgər şükr desəm mən həmin
Söyləyə bilmən daxi mindin birin.
Əndühi-iflasdin azad olub,
Öz-özü birlə dərd idi şad olub:
Mən kibi barmola muradın tapan,
Möhnəti rahətğə mübəddəl bolan?
Oğlu, qızı, övrəti sönüşdülər
Züzmələlər edübəni coşdülər.
Od və odun təbx üçün gəltürüb,
Cümleyi-əsbabı mühəyya qılıb,
Balığı pakizə yuyub biqüsür,
Büryan edib, asdılar, dərtənür.
Açmamış ikən o, tənurin başın,
Gördü ki, bir kişi dögər qapusın.
Dedi: Nə istərsən, aya mərdi-hürr?
Söylədi kim, aç qapunu, xeyrdür.
Qapu açub bir-biri çün gördilər,
Əczü təvazö' edübən durdilər.
Dedi o, dərvişğə: Mərdi-əziz,
Qürslərindin yemək olmadı çiz.
Söylədilər balığ ilən tuz verən,
Bu iki qürsü ol əsiri-mühən
Qut eləsün həmrəhi-əhlü əyal,
Balığü tuzni ona qıldıuq həlal,
Qürsələri aldı, bolub şadkam,

Xeyr-dua qıldı olarğa tamam.
Evə gəlib şərhini başdin əyağ
Söylədi, fəhm eylədi oğul-uşaq.
Zövq sədasın buraxıb dərcəhan,
Söylədilər, cümlə bolub yekzəban:
Şükr həqin dərgəhiğə kim, çenin
Eylədi mümtaz bizi barcədin.
Cümləsi balıq ətidin toydular,
Münkirinin gözlərini oydular.
Şamgəh irdi ki, birav nagəhan.
Gəldi, dedi: Qürsləri, ey filan,
Şah buyurdu ki, gətürsün bilə,
İstəğini tapdı çün ol sidq ilə.
Dürləri qürlərni alıb əligə,
Mədhü sənə vird qılıb tiligə,
Rəmzi-vilayətğə sərəfraz olub,
Düşdü yola, sidq ilə dəmsaz olub.
Zövqü sürür ilə edib qət'i-rah,
Gəldi fərəhnak bedərgahi-şah
Turdu ədəb şərti bilə bir zəman,
İndədilər məclis ara nagəhan.
Qürsləri dürləri məcmə' ara
Zahir edib dedi: Əya rəhnüma,
Əvvəlü axırda bu iş tərhini
Çünki bilürsən, nə deyim şərhini.
Şəh dedi kim, qürsləri ver geri,
Bardurur munda ərənlər siri.
Timək onu özgəgə düşvar irür,
Biri sühurü biri iftar irür.
Həq çü yetürdi nəsibin geybdin,
Cümlə işin xali irür eybdin.
Dürləri et vəchi-məaş özüne,
Rizq eşşigin açdı çü həq qüzünə.
Həqdin olur bəndəgə çün lütfi-xas,
Ğəmdin edər bir səbəb ilən xilas.
Əmr sənindür, dedi, ya şahi-din,
Hər nə ki, hökm eyləsən oldur güzin.

Dürlər alıb, qürsləri tapşurub,
Qopdu evi sarı bəsi şad olub.
Gecə çü keçdivü səhər urdu dəm,
Getdi könül güzgüsüdün rəngi-ğəm.
Nagəh uş ol hal içidə bigüman,
Yetdi qəzadın bir ağır karvan.
Mö'minə çün lütfi-əbəd yar idi,
Taleyi imdadı bilən bar idi.
Qafilənin ortasidə bir kişi –
Kim, dürr alıb-satmaq irürdi işi,
Simü zəri vəznü ədəddin bürün,
Bəlkə nə kim, til degəy andin füzun.
Küçəvü bazarğə saldı nida,
Kimdə ki, bar lə'lü düri-bibəha.
Kəltürüb alsın əvəzin zərrü sim,
Həsbi-rızası bilə bivəhmü bim.
Berdi nişan xacəğə bir cövhəri –
Kim, filanıdır iki gövhəri.
Qılmamış heç əsrdə gəvvasi-əql,
Bəhri-təxəyyüldin olar təkni nəql.
Eşidib ol sözni cəvahirfuruş
Eylədi bey'ətiğə rəhn əqlü huş.
Dedi ki, ey müjdədəhi-bimisal,
Lə'lələrin sahibi ola mərđi-hal.
Nərdə isə dur gedəli tezrəgin
Sərf edübən simü zərin barcəsin,
Dürlər alıb geyr ürəgin yaralı,
Dünyada bir ad qoyuban baralı,
Getdilər ol mö'minin evi sarı,
Xacə bilən əncümən əhli barı.
Bə'di müləqatü təvazö' bəsi
Etib uş ol mö'min ilə cümləsi.
Söylədilər: Gəlmişüz, ey möhtərəm,
Lə'löyi-şəhvarlər üçün bu dəm.
Vüs'əti-rizq olmuş olar çün sizə,
Hər nə ki, məqsud irür al ver bizə.
Müştərinin sözlərini istima

Etdi, dedi: – Bey' üçün min niza
Eyləməyübdür, beribən biğərəz,
Hər nə mürüvvətdisə bergil əvəz.
Xacə dedi: – Mən daxi, ey pakdin,
Hər nə ki, bar cümlə tüfeyl eyləyin.
Hikməti-sidq əmridə haziq bolub,
Bir-birinin qövlığə sadıq bolub,
Əqdi-üxüvvət tutub əzcanibeyn
Eylədilər əhdi-könül fərzi-eyn.
Lö'löləri mö'mini-pake'tiqad
Dərnəzəri-xaceyi-nikunəhad
Hazır edib, eylədi təklif çün,
Xacə həm etdi kə, nəfini bütün:
Aləm ara sən kibi bir gerçək ər
Görəmədüm, munca ki, qıldum güzər.
Bu ni sifət mehrü məhəbbətdürür,
Bu ni değən lütfü mürüvvətdürür.
Şadlığ əşkin axıyb gözidin,
Tüşdü əyağığa, barıb özidin.
Tapdı o halət içidə özgə hal
Xaceyi-fərruxrüxi-şirinməğal.
Söylədi: – Xadimlər, olun tez rəvan,
Dünəliğim hər nə ki, bardur zəman,
Gəltürünüz uşbu mənazil sarı,
Mö'min əximğə hibə qıldum barı.
Mucibi-fərman ilə bıməcəra
Eylədilər hazır o məclis ara
Simü zəri-bihədü əcnasi-xas,
Hər biri bir yerdin olub ixtisas.
Əncümən əhli görüb andaq xısal,
Büləcəb işdür dedilər uşbu hal.
Leyk olar mənlığı eyləb hiba,
Şahi-vilayətğə qılıb iqtida,
Gənci-həqiqətdin olub bəhrəvər,
Simü zərü lö'löğə qılmab nəzər,
İkisinin könlü bilə bir bolub,
Bir-birinin əyağığa baş qoyub

Söylədilər ta bola candin rəməq,
Şərt bu kim, bir nəfəs ayrılməyəq.
İkisi icabü qəbul eyləyib,
Nəfsi könül şahigə qul eyləyib,
Bir-birinin həsbi-rızası bilə
Ömrünü sərf eylədilər sidq ilə.
Sə'yi-Əmani həm odur kim, qıla
Yari-vəfadarığa canın fəda.

İKİNCİ HEKAYƏ

Ey kim, iməs zatına vəsf ehtiyac,
Bermiş iki aləmə sün'ün rəvac.
İnsü mələk birlə vühuşü tüyur
Rabiteyi-rizqdə tapmay qüsür.
Bulmamış ikən əsəri-zihəyat
Rizqi müqərrər olunur ta məmat.
Hər kimə ənvai-vəsayıl bilə
Rizq yetəy qisməti-kamil bilə.
Öylə ki, bir qafilə qövmi-ərəb
Hatəm Tey qəbri-üzə pürteəb,
Bimi qazaqdin tüşübən qaldılar,
Yüklərini kövf bilə saldılar.
Yox idi heç qism yeməkdin nişan,
Aclıq almışdı əlindin inan.
Qafilə əhlidə birav nagəhan
Qəbrgə göz tikdi, dedi: key filan,
Əkrəmi-bizzeyf idi çün vərzişin,
İmdi daği şol rəvişi qıl işin.
Çünki yetişdük sana biz mihman,
Eylə mühəyya bizə bir bəzləxan.
Nagəh uş ol hal içidə bir simiz
Bəsərkinə vaqe' olub xəftü xiz,
Tüşdü əyağdin, qoyuban baş yerə
Qıldı təcəüb əyəsi bu sirə.
Bağrını heyrot odu etdi kəbab,

Til uzadıb atəmə qıldı xitab.
Dedi ki, cəşn eyləmək el malidin
Bədtər irür oğrular əhvalidin.
Böylə kərəm daxili-imsak irür,
Ni rəvişi-aləmi-idrak irür.
Söylədi bir şəxs ona, key füzul,
Bolmamısın böylə deməkdin mələl?
Hatəmə xətm oldu əzəldin səxa,
Böylə demək leyk ona irməs rəva.
Qafilə əhli dərissin soydular,
Ol gecə bəsrək ətidin toydular.
Sübhü tulu' etdi çü həq qüdrəti,
Nurə bədəl boldu gecə zülməti.
Mindi fələk buxtisiğə çün quyaş.
Pümü həbəş xeyliğə tüşdü savaş.
Nagəh ol əsnadə bəlub aşıkar
Gəldi bir ə'rabi-yi-üştürsəvar.
Bir tivə həm öz tivəsinə qatıb,
Ətməkü ət arxasiğə yüklatıb,
Müştəbeh olqan tivəgə hey'əti,
Baxmağivü yerişivü sür'əti,
Qafilə əhli dedilər: key cəvan,
Baisi-gəlmək ni idi bigüman?
Söylədi: Dün gecə həzinü dijəm
Vaqiədə hatəmi-sahibkərəm
Gəldi tuşumuzgə – dedi bir qonaq,
Aytdı: gərəkdür bizi ağırlamaq.
Min həm anın bir tivəsin vəm edib,
Qafilənin əhliğə ən'am edib,
Yaxşı-yamanı qamu ağırladım,
İkiliği tərək edibən birladım.
Ğerdi nişan cüssə bilə muyini,
Yükləməkü tüşməgidə xuyini.
Borcun əda edib olan üzürxah,
Tizrək andin kim, ola ruberah.
Müstəhəqə həqqini hasil edün.
Surəti-hilliyyəti hasil edün.

Cudü səxa himmətidür bu sifət –
Kim, tapalar türbətidin mənəfət.
Dürdi-meyi-himmət irür, saqiya,
Cümlə mərəzlərgə əzəldin dəva.
Sunqil Əmaniğə beəltafi-xas,
Ta kim, ola zöhdü riyadin xilas.

ÜÇÜNCÜ HEKAYƏ

Bir qarı kim, xərfligi yar imiş,
Beş oğlu və bir ləkü bar imiş.
Lakin oğlanlaridin artuğraq
Sevər idi lökünü şol andaq –
Kim, saçanda buduna lök südük,
Yapuşurdu qıçına misli-sülük.
Mümkün irməsdi gər təkəllüm ona,
Bar idi gövşəmək təbəssüm ona.
Nagəhan çeşmi-rəhmi-çərxi-nigun,
Taleyi-vəjəgunü bəxti-zəbun
Hiylövü rif birlə sə'yi-təmam
Etdilər ta ədəm yolığə xüram.
Qaldı biçərə lök həm avarə,
Baxmayubən cəhazü əfsarə,
Sıçradı, palçığa batub öldü,
Qarının bənzi güssədin soldu.
Şivən edib bağırıldı daylaq dik,
Gah ənba olurduvü gəh cik.
Hər kimə ol əcuzi-fərsudə
Löv sözün söylər idi bihudə.
Qonaqu qonşu qarının sözidin
Usanıb, nifrət etdilər yüzidin.
Lök bəhasını qarı övladı
Gətürüb dedilər ki, fəryadı
Etməyib al bu məbləği, zinhar,
Saxla yanında, saymagil düşvar.
Ağçanı aldı, qoydu cibinə,

Baxmayıb hiç şökkü ribinə.
Nagəhan bir neçə qonaq gəldi,
Qarı bağırını güssələr dəldi.
Eyləyə bilməz idi kim, izhar
Etməyə lök halətin təkrar.
Dedi: – Oğullar, ağçanız alınız,
Həmyanınız içiğə həm salınız.
Lökcüyəzimni bən heç unutmazam,
Vəsfinin nəqli bilə dəmsazam.
Ağçanı atubəni qıldı itab,
Başladı lök sözün növhə xitab.
Qissəvü qüvvəsi bu irdivü bəs,
Ta əcəl qıldı ona qət'i-nəfəs.
Adəmə olıcaq hər iş mö'tad,
Rəf' iməs, ey Əmani, ta miad.
Böylədür çünki lazımı-insan,
Berməgil nəfəsinin əligə inan.

DÖRDÜNCÜ HEKAYƏ

Eşitdüm, öz-özünə dün der idi,
Biri kim, iki vəqt əfyon yer idi.
Dəriğə, həsrətə, dərda ki, tiryak
Zəif etdi tənim, məhv oldu idrak.
Keçərsə bir nəfəs vəqti, çıxar can
Bədəndin istəmək həngami asan.
Görünür xəlqə ətvarim əcayib,
Neçük kim, tapmışam vəz'i-ğərayib.
Nə bimarəm, nə tən salim, nə bidar,
Nə dərخابü nə xud məstü nə huşyar.
Nə gerçək mərdü nə xunsavü nə zən,
Cəmədi-məsx bihiss basərü tən.
Mühiqdir vaqə'i ol zar əbtər –
Kim, irməs qədri toprağə bərabər.
Neçük bolğay çirağının fūruği,
Çü etməs fərq sidq ilə düruği.

Həqiqətsizlik ətvəri həmişə,
Xilafi-qövl iqrarı həmişə.
Gəhi mülki-zərəfat padşahi,
Kəsafət birlə gahi kəm zidahi.
Çoxun gördük edib ol vəz'i təğyir,
Xilas oldu ziruyi-əqlü tədbir.
Bolub əmsalü əqran içrə sərxeyl,
Dəxi ol şumə hərgiz etmədi meyl.
Qamu tiryakilərgə bimələlət
Zəhi dövlət nəsib olsa bu halət,
Bu iş tövfiqi-həqdür, ey Əmani,
Yetər, qıl sərzəniş ol natəvani.

BEŞİNCİ HEKAYƏ

Tanrının aslanı Əliyyü Vəli,
Vaqifi-övzayi-xəfiyyü cəli,
Bə'di-bəni hübbi olan fərzi-eyn,
Əmri-xilafətğə berən zibü zeyn.
İnsü mələk, vəhşü tüyürü siba'
Barcəsiğə bar idi əmri müta'.
Eylədi ol padşəhi-bəzmü rəzm.
Kəsbi-həva eyləməgə əzmi-cəzm.
Gərm olicaq şiveyi-seyraniğə,
Tüşdü yol aslançinin eyvaniğə.
Gördü ki, bar bir neçə aslan əsir,
İçlərində bar idi birisi pır.
Eylədilər cümləsi təslimlər,
Beribəni bir-birə tə'limlər.
Özləri adabidə məsrur olub,
Söylədilər barcəsi məşkur olub:
Həzrəti-həq dərgahiğə yüz sipas
Hər nəfəs etmək bizə az biqiyas.
Ərsəlanın təl'ətini biniqab
Hörübən, olduq qamumuz kamyab.
Neçük edəy şəmmeyi-lütfün bəyan,

Bar bu ətə şükriğə qasirlisan.
Qaricə aslan dedi: Ya şahi-din,
Tö'mə gələndə oluram bəs gəmin.
Cümlə bu yoldaşlar irürlər cəvan,
Min qarivü acizəvü natəvan.
Tö'məni edərlər olar tez təmam,
Ac qaluram min qariyi-nabekam.
Şah buyurdu ki, bu sözləni qoy,
Səbr elə niz qamuvü sin yeyü toy.
Dəxl eləsinlər bu nəhlə müdam,
Tö'mğə minbə'd igitlər təmam.
Əmr sənündür, dedilər, ya əmir,
Hökmə müti'üz qamü dürnavü pir.
Tapdı çü fərmani-şərifü əməl,
Oldu qarı aslana müşkili həl.
Tabə' irür əmriğə heyvan anın,
Sidq ilə can yoluğa qurban anın.
Çün kim, irür cümləğə fəryadrəs,
İki cahanda bizə bar hübbi bəs.
Bəndə Əmani ki, səgi-kuyidür,
Ta rəməqi cismidə bar xoyidür.
Toz qılıban cismini mövlasığə,
Tiğ-təbər həm urar ə'dasitğə.

Qoşmalar

Zayiründür övliyavü ətqiya,
Höccəti-samin, Əli, Musa, Riza.
Göz tikübdür qapuna şahü gəda,
Höccəti-samin, Əli, Musa, Riza.

Rövzeyi-pakın ki, bar rəşki-cinan,
Hər rəvaqidür məlayik aşıyan.
Zahirü batın sana irür əyan,
Höccəti-samin, Əli, Musa, Riza.

İnsü cinn şeydavü bitabın sənin,
Cənnət əhli cümlə əhbabın sənin,
Amini-zamindür əlqabın sənin
Höccəti-samin, Əli, Musa, Riza.

Çün şəfi'ül-müznibinsən, ya imam,
Bu səadət bizgə bəs yövmül-qiyam.
Bar adın virdi-məlayik sübhü şam,
Höccəti-samin, Əli, Musa, Riza.

Ey zərihin qibleyi-hacat olan,
Nitqinin tutisiğə mir'at olan,
E'tisami-üzri-təqsirat olan,
Höccəti-samin, Əli, Musa, Riza.

Gülşənindin hurü qılman gül dərən,
Günbədindür günğə hər gün nur verən.
Tövfin edənlərgə hər dəm feyz irən
Höccəti-samin, Əli, Musa, Riza.

Rövzənə ruhül-əmin fərraşlıq
Etsə, tan irməs ki, bar sirdaşlıq,
Mehr edər görgəc yüzün xəffaşlıq
Höccəti samın, Əli, Musa, Riza.

Qütbi-afaq oldu hər bir xadimin,
Bazgəstidür qapun, hər nadimin.
Ərzi-hal irdi gərəz iradimin
Höccəti-samin, Əli, Musa, Riza.

Bir mələyik birlə bihədd bəşər,
Həmsəbəq hafizlərin şamü səhər.
İzlərinin tozi mazağül-bəsər
Höccəti-samin, Əli, Musa, Riza.

Hər səhər müğlər yilər əlhanidin,
Əhli-dərdin dideyi-giryanidin
Axsə əşki, yol təpar dərmanidin
Höccəti-samin, Əli, Musa, Riza.

Qətrei-əşkin edən dürdanələr
Oldilər şəm'in görüb pərvanələr.
Can verürlər rəşkdin fərzanələr
Höccəti-samin, Əli, Musa, Riza.

Talibani-elm hər tədrisdə
Əksəri dərsi oxub təhsisdə.
Cəm' olurlar məclisi-təqdisdə
Höccəti-samin, Əli, Musa, Riza.

Həbbəza carubkəşlər müttəsil
Eyləmişlər səhnidin xüldü xəcil.
Varidindin zayil olur rəngi-dil,
Höccəti-samin, Əli, Musa, Riza.

Bar Əmani şərmsarü rusiyah,
Əfvi-təqsirati üçün üzrxah.
Eyləmiş lütfün bedərgahi-ilah
Höccəti-samin, Əli, Musa, Riza.

* * *

Bahar oldu, tazə güllər açıldı,
Sərvinazım, sallanubən seyr elə.
Şükufə övrağı hər yan saçıldı,
Sərvinazım, sallanubən seyr elə.

Can bəslənür e'tidali-həvadin
Dərdlü olan çəkməz minət dəvadin,
Hər məqamda qulaq dolar nəvadin,
Sərvinazım, sallanubən seyr elə.

Müəssərdür əndəlibdin nalələr,
Saçmış incü səbzə üzrə jalələr,
Eşq odundin dağlar qoymuş lalələr,
Sərvinazım, sallanubən seyr elə.

Hər səhfəsin tərtib etmiş gülün ğeyb,
Öylə kim, heç tapmaq olmaz anda eyb,
Ğənimətdür yetişməgəy vəqti-peyb,
Sərvinazım, sallanubən seyr elə.

Yaz fəslində səhər quşlar əlhani
Mədhuş edər idrak edən insani,
Bitəkəllüf xürrəm olsun Əmani,
Sərvinazım, sallanubən seyr elə.

Ağzın sirrin ğönçə guya eyləmiş,
Ğənzən sehrin nərgis peyda eyləmiş,
Laləni rüxsarın rüsva eyləmiş,
Sərvinazım, sallanubən seyr elə.

Xürrəm olmuş səbzələrdin hər vadi,
Əndəlibi nalan etmiş gül yadi,
Xəcil etgil ən'ər ilə şümşadi,
Sərvinazım, sallanubən seyr elə.

* * *

Yüz sürüb gedər olduq imamə,
Sidqi rəhbər edib, könül, əzm elə.
Yol verdi, məşvərət etdik kəlamə,
Sidqi rəhbər edib, könül, əzm elə.

Bu yol gedən qılmaz lafi-kəzafi,
Canu dildin olur sufiyi-safi.
Yetmiş həccdür İmam Riza təvafi,
Sidqi rəhbər edib, könül, əzm elə.

İnsü cinn ol həzrətin bitabidür,
Samini-zamin anın əlqabidür,
Kə'beyi-dil rövzəsinin babidür,
Sidqi rəhbər edib, könül, əzm elə.

Astanidürür mülki-aşıyan,
Anda zairlər taparlar tazə can,
Bu səadətdin bolub əhli-cinan,
Sidqi rəhbər edib, könül, əzm elə.

Ğubari-kuyinin çoxdur xəvasi,
Ona yetən tapar ğəmdin xilasi,
Zairi olan olur xəslər xasi,
Sidqi rəhbər edib, könül, əzm elə.

Əltafidin bir qətrədür dəryalər,
Rövzəsidə bina olur ə'malər.
Dərgahində vardır yüz min şeydalər,
Sidqi rəhbər edib, könül, əzm elə.

İki aləmdə sərəfraz olmağa,
Təəllüqlərdin biniyaz olmağa,
Gecə-gündüz zikrə dəmsəz olmağa
Sidqi rəhbər edib, könül, əzm elə.

Ümmid oldur ki, yüz dərgahə yetə,
Bu mənlük məhv olub can şahə yetə.

Şahına yetən nəfsin Allahə yetə,
Sidqi rəhbər edib, könül, əzm elə.

Mö' cüzünün yoxdur həddü payanı,
İzhar etmək olmaz sirri-nihani.
Vəfa qılmaz çün heç kimə bu fani,
Sidqi rəhbər edib, könül, əzm elə.

İki saymaz həqqin birligin bilən,
Nəstə çatmaz mənlik də'visin qilən,
Bilmək üçün şə'ni həqiqət ilən,
Sidqi rəhbər edib, könül, əzm elə.

İki aləm şahənşahıdır ol şah,
Yüzün ona dutana olur pənah,
Xövf iməs gər yer yüzün dutsa sipah,
Sidqi rəhbər edib, könül, əzm elə.

Vird eyləgil həqiqin Qur'anı ilən,
Ziyarət şərtini bəyani ilən.
Əfvi-günah üçün Əmani ilən
Sidqi rəhbər edib, könül, əzm elə.

Gəraylılar

Tövfi-kuyinə irməgə
Könül daim niyaz eylər.
Məhəbbət gülün dərməgə
Can bülbülü pərvaz eylər.

Eşq odunun sönməz közü,
Əcnəbi bilməz bu sözü.
Mövcuddur hər şeydə özü,
Gəh niyazü gəh naz eylər.

Xaki-payinə mayiləm,
Astanidə sayiləm,
Qəhrü lütfünə qayiləm,
Gərək çox, gərək az eylər.

Aşiqlər silkində olan
Pakbin bolmas bigüman,
Bənzər ona kim, bir nadan
Təharətsiz namaz eylər.

Əmani, sən onu tani,
Çeyrini saygilən fani.
Eşqidə sadıq olanı
Aqibət sərfəraz eylər.

Eşq oduna yandı bağrım,
Ya rəb, görəmmi didarın?
Dağdan ağır oldu ağrım,
Ya rəb, görəmmi didarın?

Ey adı zikrül-lisanım,
Yadindin qut tapan canım,
Vaqifi-razi-nihanım,
Ya rəb, görəmmi didarın?

Qaçıpdur gözlərdin xabım,
Gecə-gündüz yoxdur xabım,
Mətləbi-şeydü şəbabım,
Ya rəb, görəmmi didarın?

Çünki bəzmindin iragəm,
Ölüyəm, noldu gər sağəm,
Ğayətül-ğayət müştəğəm,
Ya pəb, görəmmi didarın?

Əm etməkdin ötrü yarəm,
Daxi qalmadı mədarəm,
Səndin özgə yoxdur çarəm,
Ya rəb, görəmmi didarın?

Tazədür hüsnün gülşəni,
Can bülbülü istər səni,
Fanidür şu dünyə fani,
Ya rəb, görəmmi didarın?

Kilki-qəza rəqəm çaldı,
Məni səndin ayru saldı,
Fələk intiqamın aldı,
Ya rəb, görəmmi didarın?

Hicri canuma kar edən,
Könlümü biqərar edən,
Bimarinə timar edən,
Ya rəb, görəmmi didarın?

Əmaniyəm sənin zarın,
Əzəlidin giriftarın,
Həddin ötdü intizarın,
Ya rəb, görəmmi didarın?

* * *

Fələk rəğminə bir nəzər,
Görsəm yüzün cananımın.
Qalmaz dərdü ğəmdin əsər,
Görsəm yüzün canınımın.

Həddin ötdü intizarı,
Qalmaq könlüm qərarı,
Canü dil olsun nisarı,
Görsəm yüzün cananımın.

Etipdür ənduhi-hicran
Gərçi könlümü pərişan,
Hər müşkülüm olur asan,
Görsəm yüzün cananımın.

Topu meydandın qapardum,
Yıxılanımı yapardum,
Könül istəgin tapardum,
Görsəm yüzün cananımın.

Dəvasız dərdin dəvasın,
Binəva könlüm nəvasın,
Tapam canum müddəasın,
Görsəm yüzün cananımın.

Dövləti-vəslinə fürsət
Tapubən məhv olsa firqət,
Əmani, çəkməzdüm həsrət,
Görsəm yüzün cananımın.

* * *

Qəddü yüzün mənsux etdi
Qədrini sərv ilə gülün.
Verdi badə mişkin zülfün
Ətrin reyhanü sünbülün.

Ey sevgülü səvi-nazum,
Məhrəmi hər gizli razum,
Çarəsazum, dilnəvazum,
Sən gülsən, mənəm bülbülün.

Təbəssümlə gönçən açdun,
Xəndan olub güllər saçdun,
Əql aparub gözdin qaçdun,
Pərişan edüb kakilün.

Bilmən nə cövhərsən, ey can,
Heyranındur mələk, insan,
Gərçi nihandansan nihan,
Aləmə düşmüş gülğülün.

Hədsiz bitabı olmuşam,
Suzan kəbabı olmuşam,
Məstü xərabi olmuşam
Lə'li-ləbindin ol mülün.

Atəşin gül cövrün çəküb,
Ğəm yeməgil, ey bülbül, köp,
Öylə saygil kim, köydürüb
Gögər sarıdupdur külün.

Ta əsər var candan təndə,
Əmani qarunda bəndə.
Mövcud etmiş çün həq səndə
Əslini cüzv ilə külün.

Fürsət olicaq hər dəmdə
Ğənimətdür səfa sürmək.
Könül əglənməsə ğəmdə,
Ğənimətdür səfa sürmək.

Suri-yarı h mraz edib,
M g nnil r dəmsaz edib,
M tr bl r həm avaz edib,
 nime td r səfa sürmək.

Söhbət olqac əzmi-c zm ,
 cn bini qoyma b zm ,
Keyfiyyətsiz bir dəm g zm ,
 nime td r səfa sürmək.

Yenə gəldi bahar fəsli
Ey  etm kd r anın  sli,
M y ss rin olsa v sli,
 nime td r səfa sürmək.

Dürüst olica ız yəqin,
Taparsan könül ist gin.
Seyr eylə məhəbbət ba in,
 nime td r səfa sürmək.

Eşq bimarının timarı
Kam ilə g rm kd r yarı.
Asan edər hər d  varı,
 nime td r səfa sürmək.

Eşq oduna yanan sönməz,
Gedən günlər geri dönməz,
Ömrün quşu u du qonmaz,
 nime td r səfa sürmək.

Dünyanın yoxdur v fasi,
Zahir degil müddəasi,
Hər b qanın var f nasi,
 nime td r səfa sürmək.

Varlığını saygil fani,
Məhəbbət məqamın tani,
Əhli-hal ilə,  mani,
 nime td r səfa sürmək.

* * *

Hicran kar etdi canıma,
Bilmən nolacaqdur halım.
Dövran susadı qanıma,
Bilmən nolacaqdur halım.

Bari-ğəm qəddim xəmə etdi,
Səbrü aramum kəm etdi,
Xarü zari-aləm etdi,
Bilmən nolacaqdur halım.

Füzun cünunəm Məcnundan,
Seyli-müjganım Ceyhundan,
Əfğanım ötdü gərdundan,
Bilmən nolacaqdur halım.

Halətim ibrət olupdur,
Rahətim möhnət olupdur,
Adətim riqqət olupdur,
Bilmən nolacaqdur halım.

Göz görmək istər cəmalın,
Könüldə daim xəyalın,
Müeyssər olmaz vüsalın,
Bilmən nolacaqdur halım.

Ayrılıq yulduzu batmaz,
Gecə vayimdən el yatmaz,
Sənsiz könül nəstə çatmaz,
Bilmən nolacaqdur halım.

Firqətindin, canım canı,
Ahum tar etdi cəhani,
Zarəm manəndi-Əmani,
Bilmən nolacaqdur halım.

* * *

Lütfi-pərvərdigarımdın
Könül istədügin tapdım.
Əsərü-ahü zarımdın
Könül istədügin tapdım.

Çəkdüm gərçi dərdi-hicran,
Hədsiz edib ahü əfğan,
Mədəd olub feyzi-sübhan,
Könül istədügin tapdım.

Rəvan olurdu gözdən nəm,
Çəkər idim dərdü ələm,
Bihəmdilləh, rəf' olub gəm,
Könül istədügin tapdım.

Mənəm, ya rəb, səubətdən,
Yüz dürlü dərdü möhnətdən,
Qurtulub çəngi-firqətdən,
Könül istədügin tapdım.

Rəvan olğac qəddi-dalum,
Səmərlər verdi nihalum,
Müddəaca olub halum,
Könül istədügin tapdım.

Təqribsiz irür beğayət
Etmək tale'din şikayət,
Çün befeyzi-binəhayət
Könül istədügin tapdım.

Tökülən gərçi dolmadı,
Düşmən deyən həm olmadı,
Məhəbbət gülü solmadı,
Könül istədügin tapdım.

Əmani, məqsədi-mühsəl
Oldu həsbül-vəchi-əshəl,
Bu səadət yetər mücməl,
Könül istədügin tapdım.

* * *

Ahü əfğandır həmdəmin
Sevgülü yarumdən ayru.
Nəhayətsiz oldu ğəmin
Sevgülü yarumdən ayru.

Giriftarəm əcəb halə.
Sevdam yoxdur mülkü malə,
Ney dik bilmən ğeyri-nalə
Sevgülü yarumdən ayru.

Tabü təvanım qalmadı,
Bədəndə canım qalmadı,
Ahü fəğanım qalmadı
Sevgülü yarumdən ayru.

Nə yuxlaram, nə oyağam,
Nə sayruyam, nə xud sağam.
Ğəm zindanında dutsağam
Sevgülü yarumdən ayru.

Bisərü saman olmuşam,
Saralmış xəzan olmuşam,
İyəsiz filan olmuşam
Sevgülü yarumdən ayru.

Fələk, eylədün bildüğün,
Canıma qoydun min düğün,
Zarlığdır işim dünü gün
Sevgülü yarumdən ayru.

Lal olmuş bülbülə döndüm,
Pərvanə dik yandım, söndüm,
Filməsəl, düz yurda qondum
Sevgülü yarumdən ayru.

Yoxdur, Əmani, səri-mu,
Mehrim olsa gər yüz məhru,
Cənnət gülün eyləmən bu
Sevgülü yarumdən ayru.

* * *

İxtiyarım əldin alan,
Şükrülillah, gördüm səni.
Məni hicr oduna salan,
Şükrülillah, gördüm səni.

Məşğul olub xəyalına,
Müştaq idim cəmalına,
Şərəf tapıb vüsalına,
Şükrülillah, gördüm səni.

Məlahət övcünün mahi,
Könül kişvərinin şahı,
Məhəbbət püştü pənahi,
Şükrülillah, gördüm səni.

Könül yetişdi kaminə,
Dan atdı möhnət şaminə.
Rüxsətdür hicr əyyaminə,
Şükrülillah, gördüm səni.

Bitaqət olub gəyətsiz,
Müştaq idim nəhayətsiz,
Təkəllüfsüz, hekayətsiz,
Şükrülillah, gördüm səni.

Vəslin könül müddəasi,
Dəvasız dərdin dəvası,
Mehrü məhəbbət səfasi,
Şükrülillah, gördüm səni.

Sirdaşımız olan qardaş,
Könül istədiyi yoldaş,
Fəda yoluna canü baş,
Şükrülillah, gördüm səni.

Göz, könül, yüzün heyranı,
Sənsən canımın cananı,

Rahəti-ruhi-Əmani,
Şükrülillah, gördüm səni.

Aləmdə ya rəb, barmola,
Mən mübtəla məhzun kimi?
Seyli-əşki rəvan olğan
Yüz sarıya Ceyhun kimi?

Aşiq olmayan dəmbədəm
Tapmaz məqasidi-əhəmm,
Cünun vadisində ələm
Gər olmasa Məcnun kimi.

Ya rəb, behəddi-e'tidal
Yaratmışmola zülcəlal,
Can çəməninə bir nihal
Ol qaməti-mövzun kimi?

Əmani, dəhri-sipənci
Dəgməz ona, çəkək rənci.
Öylə say cəm edib gənci
Qoyub getdin Qarun kimi.

Mehri-rüxsarın firqəti,
Ey rifət bürcünün mahi,
Biqərar olğan könlümğə
Saldı yüz min dərdü ahi.

Ğəmi-hicrandin ruzü şəb
Bar dilü canda tabü təb,
Vəslingə mən gədanı, ya rəb,
Yad etgəymi xublar şahı?

Həddin ötüpdür intizar
Bolupdur didələr xunbar,
Görməsün heç bir giriftar,
Ya rəb, bu hali-təbahi.

Aqibət sahib-raz olur,
Canan ilə dəmsaz olur,
Aləmdə sərəfraz olur
Eşq ababının agahi.

Mənligini etip fani,
Talib ol, mətlubin tani,
Çün özü başlar Əmani
Doğru yola hər gümrəhi.

Ey mənüm sevgülü yarım,
Sənsən canımın canani.
Vəfadarum, gəmgüsarım,
Sənsən, canımın canani.

Görər gözlərimin nuri,
Həzin könlümün süruri,
Neylərəm hurü qüsuri,
Sənsən, canımın canani.

Xeyli-əşqinin xəyali
Qoymadı könlümü xali,
Olmayan hərgiz timsali,
Sənsən, canımın canani.

Bilən könlümün razini,
Həqiqətü məcazini,
Süzü əczü niyazini,
Sənsən, canımın canani.

Hər xəyalum idrak edən,
Könül güzgüsün pak edən,
Vəsl ilə fərəhnak edən,
Sənsən, canımın canani.

Lütfü qəhrin əvvəl-axir
Gərək oxşar, gərək qaxir.
Həq bilür kim, batin, zahir
Sənsən canımın cananı.

Ötdü gərdundin əfğanum,
Qalmadı tabü təvanum,
Çareyi-dərđi-nihanum,
Sənsən, canımın cananı.

Əmaninin dilrübasi,
Əzəlidin rəhnümasi,
İntihayi-müddəasi
Sənsən, canımın cananı.

Bayatılar

Bağça barın arzular,
Aşiq yarın arzular.
Hər nə kim, dünyada var
Öz miqdarın arzular.
Məhəbbət meydanidə
Mənsur darın arzular.

Cananum dək can az var,
Aramızda min raz var.
Anda ərkü naz varsa,
Məndə əczü niyaz var.
Həzər et, könül quşu,
Kəmində şahbaz var.

Yüzün göz rövşənidür,
Zülfün can cövşənidür.
Xəyalın ilən könlüm
Məhəbbət kövşənidür.

Yüzün gül xülasəsi,
Ləbin mül xülasəsi.
Ənbərəfşan kakilin
Tər sünbül xülasəsi.
Yazılmışda zatın
Cüzvü küll xülasəsi.

LÜĞƏT

A

Abi-heyvan – dirilik suyu
Adab – qaydalar, adətlər
Afət – gözəl; fəlakət
Ariyət – borc, əmanət
Ariz – üz, yanaq
Asitan – astana, saray qapısı
Aşub – qalmaqal, çaxnaşma
Aşüftə – pərişan, vurğun
Aytmaq – demək, söyləmək
Azmayış – sınaq
Azürdə – incik, incimiş

B

Bab – qapı, fəsil
Bak – qorxu
Bar – yük
Beyti-əhzan – qəm-qüssə evi
Bədl – əvəz
Bədr – on dörd gecəlik ay, gözəl sifət
Bəhr – dəniz, böyük çay
Bəqa – əbədilik, əbədiyyət
Bərg – yarpaq, vərəq
Bərq – ıldırım, şimşək
Bəstər – yataq
Bənvab – qapıçı, dalandar
Bəyyinat – aydın dəlillər, sübutlar
Bəzl – bağışlama
Bəzm – məclis, qonaqlıq
Bixaniman – evsiz-eşiksiz, səfil
Bimar – xəstə
Buriya – həsir
Büka – ağlama
Bülhəvəs – zövq və əyləncə ilə vaxt keçirən
Büryan – yanmış, yanan

C

Canfərsa – ruha əziyyət verən
Cavidan – əbədi
Cəşn – şadlıq, şənlik
Cüda – ayrı
Cüllab – gülab, gül suyu

Ç

Çakər – qul, kölə
Çapük – iti, yeyin
Çapüksüvar – iti gedən süvari
Çeşm – göz
Çələb – Allah

D

Dam – tor, tələ, hiylə
Damən – ətək
Dana – bilici, alim
Dey – qış, dini əsatiərə görə sayuğa nəzarət edən mələk
Dəğəl – saxta
Dəhr – dövr, zaman, dünya
Dəmsaz – uyuşan, yoldaş
Dəndan – diş
Dəriğa – əfsus, heyf
Dəyyar – yaşayan, sakit, rahib
Didar – görüş, üz
Dideyi-giryan – ağlayan göz
Diləfgar – ürəyi sınımış, dərin kədəri olan
Dilsitan – könül alan, sevgili
Dun – alçaq, aşağı
Duzax – cəhənnəm
Dünbalə – son, arxa, geri
Dürri-qəltan – yuvarlaq inci, qiymətli inci
Dürri-şahvar – şaha layiq inci
Dürüğ – yalan
Düşvar – çətin

E

Ehtiraq – yanma, odlanma
Ehya – diriltmə, həyat vermə
E'tidal – orta halda olma, mülayimlik
Eydi-əzha – qurban bayramı
Eymən – qorxusuz, salamat

Ə

Əbri-göhərbar – inci saçan bulud
Əbri-neysan – yağmurlu bulud
Əbru – qaş
Əbtər – sonsuz, övladsız, faydasız
Əbvab – qapılar
Əcnas – cinslər
Əcuz – qoca qarı, fani dünya
Ədəm – yoxluq, olmama
Ədəs – mərcimək danəsi, linza
Ədyan – dinlər
Əf'al – işlər
Əfsar – cilov
Əfsər – tac, bəzəkli, qaş-daşlı
Əhbab – dostlar, istəkli
Əhzan – qəmlər
Əxzər – yaşıl
Əxi – qardaş
Əxtər – ulduz
Əkl – yemə, yeməli
Əkrəm – kərəmətli, comərd
Əqd – nikah, bağlama, qurma
Əqdi-üxüvvət – qardaşlıq sazişi
Əqran – tay-tuşlar, ərələr
Əqsam – hissələr
Əqval – sözlər, danışmalar
Əlaiq – əlaqələr
Əlhan – gözəl səslər, gözəl mahnılar
Əlqab – ləqəblər
Əlminnətullah – Allaha şükür, Allahın köməyiylə
Əltaf – lütfələr

Ə'ma – kor
Ə'mal – işlər, əməllər
Ənba – mə'lumatlar
Ənbiya – peyğəmbərlər, nəbilər
Əncüm – ulduzlar
Əncümən – məclis, toplanış
Əndəlib – bülbül
Əndişə – fikir, düşüncə
Ənduh – qəm, qüssə
Ənfəs – nəfəslər
Ənkəbut – hörümçək
Ənqa – Qaf dağında yaşayan əfsanəvi quş, Simürğ
Ənqərib – tezliklə, yaxın zamanda
Ənvar – işıqlar, aydınlıq
Ənzar – nəzərlər, baxışlar
Ə'rab – çöldə yaşayan ərəblər
Ər'ər – ardıc ağacı, dağ sərvə
Əsəl – bal
Əsləhə – silahlar, yaraq
Əşcar – ağaclar
Əşhər – çox şöhrətli, məşhur
Əyyar – hiyləgər, dolandırıcı, çoxbilmiş

F

Faiq – üstün, qalib
Fail – işləyən, yaradan
Fasid – pozulmuş, pozuq
Fərrux – uğurlu, mübarək
Fərsudə – solğun, solmuş
Fərzanə – alim, bilici
Fəttan – araqarışdıran, məftun edən gözəl
Füzun – artıq

G

Gərdun – dolanan, dönən, fələk
Gərm – isti
Gəzaf – şişirtmə, əsassız

Göftar – danışıq, söz
Guş – qulaq
Gülgun – gül rəngli
Güşad – geniş, açıqlıq
Güzin – seçən, bəzənilmis

H

Hadi – doğru yol göstərən
Haziq – məharətli, bacarıqlı
Həbbaza – nə gözəl, afərin
Həbib – dost
Hərim – məhrəm yer
Həzar – min
Hübb – sevgi

Xab – yuxu
Xaksar – toz-torpağa bulanmış
Xar – tikan, gözdən düşmüş
Xəvvas – xasiyyətlər, seçilmişlər
Xədəng – ox
Xəffaş – yarasa, gecəquşu
Xirə – bulanıq, qarışıq
Xirəd – ağıl
Xirqə – dərvişlərin geydiyi üst geyim
Xişt – kərpic
Xizab – tünd qırmızı boyaq
Xöcəstə – uğurlu, xoşbəxt
Xu – xasiyyət
Xüd – öz, özü

İ

İbham – şübhə, güman
İbram – tə'kid etmə, israr
İbtal – aradan qaldırma, ləğv etmə

İctinab – çəkinmə, sağınma
İdbar – bəxtsizlik, talesizlik
İfham – anlama, başa düşmə
İxtilat – görüşmə, qaynayıb qarışma
İxfa – örtülü, gizli
İkram – hörmət, təzim
İqtida – yamsılama
İltica – sığınma, pənah
İlزام – məcbur etmə, vadar etmə
İmäs – olmaz
İmsak – nəfsini saxlama, qənaət, xəsislik
İnfial – utanma, həyəcana gəlmə
İnqita – kəsilmə, tamam olma
İntifa – fayda, istifadə
İnziva – bir guşəyə çəkilmə, dünyadan əl çəkmə
İrişmək – çatmaq, yetişmək
İrtifa – yüksəlmə, yüksəklik
İstehraq – haqlı olma, zəhmət haqqı
İstid'a – yalvarıb istəmə, xahiş etmə
İstiğna – qane olma, etina etmə
İstiqraq – batma, ifrat dərəcəsinə varma
İstima – dinləmə, qulaq asma
İstihar – ad qazanma
İtab – üzünü danlama
İttisal – bitişmə, yaxınlıq
İzhar – aşkar etmə, ifadə etmə
İzəd – Tanrı

K

Kafil – bir işi boynuna çəkmə, zəmin
Kamran – kam alan, xoşbəxt
Kar – iş
Key – haçan, havaxt
Kəffaf – dolanacaq, yaşamaq üçün vəsait
Kəffarət – bağışlanma, günahını yuma
Kəşş – başmaq, ayaqqabı
Kəhalət – göz həkimliyi
Kəhhal – sürməçi qadın

Kəvakib – ulduzlar
Kibr – böyüklük, lovğalanma
Kilk – qələm
Kişvər – ölkə
Kizb – yalan
Köhl – sürmə
Köp – çox
Kuy – küçə, keçiləcək yer
Küfr – kafirlik, dinsizlik
Külbə – daxma, sığınacaq yer

Q

Qafilə – karvan
Qaliyə – müsk və ənbərin qarışığı qara yağ, qara
Qasir – qısa, gücsüz, naqis
Qeysər – hökmdar, padşah
Qəllaş – hiyləgər, kefcil
Qəltan – yumru, diyirlənən
Qərinə – oxşar, zaman
Qəvi – güclü, sağlam
Qəvvas – dalğıcı, üzgüçü
Qut – qida, yeyilən şey
Quyaş – günəş
Qüllab – qarmaq
Qürb – yaxınlıq, qonşuluq
Qürs – dairəvi şey, yastı və girdə hərb

L

Laf – söz, boş danışıq
Lamisə – toxunma duyğusu
Latail – faydasız, boş
Layə'qəl – ağılsız, dəli
Layəmut – ölməz, əbədi
Leyl – gecə
Ləbbeyk – bəli, hazırım
Ləəb – oyun

Ləhv – oyun, əyləncə
Lə'l – qırmızı rəngli qiymətli daş
Ləm'ə – parıltı
Ləntərani – “məni görə bilməzsən” (Quranda bir ayə)
Lö'löyi-şəhvar – şaha layiq inci

M

Mafihə – malik olduğun şey
Mah – ay
Mahmənzər – ağüzlü, gözəl
Mehman – qonaq
Mədəd – kömək, yardım
Məhcub – örtülü, utanan
Məhcur – ayrı düşmüş, unudulmuş
Məhtab – aydınlıq gecə
Məhvəş – ay kimi
Məqal – söz, sözləmə
Məqdur – imkan qədər, tale
Məlamət – qınama, qaxınc
Məlbus – geyilmiş, işlənmiş
Məllah – dənizçi, gəmiçi
Mənsubə – vəzifə, tikilmiş
Mənsux – qüvvədən düşmüş
Mərəz – xəstəlik
Mərgub – istənilən, sevilən
Məsaf – vuruş, döyüş meydanı
Məsih – sürtülmüş, yağlanmış; İsa peyğəmbərin ləqəbi
Məsrur – sevinc, şad
Məşam – burun
Məşhun – dolu, yüklü
Məşkur – təşəkkürə layiq
Məşrəb – içilən yer; xasiyyət
Mətlub – istənilən
Mə'va – yurd, məskən
Miad – qayıtma
Mirab – suvarma işinə baxan
Mir'at – güzgü

Möquf – ayrılmış, dayandırılmış,
Mö'tad – vərmiş edilmiş, mülayim
Mur – qarışqa
Muşikaf – incədən-incəyə düşünən, hər şeyə fikir verən
Muy – tük
Müamilə – rəftar, alver
Mübtəla – vurulmuş, tutulmuş
Müfid – faydalı
Müğəddəl – dəyişdirilmiş
Müğtənəm – faydalı, xeyirli
Müin – köməkçi
Mükəddər – kədərli, qəmli
Müqarin – bitişən, birləşən
Müqəyyəd – asılı olan, bağlanmış
Müqtəda – təqlid edilən adam, başçı
Mümtaz – seçmə, ön yaxşı
Müncərr – bir nəticəyə gəlib çatan
Mündəris – çürümüş, izi-tozu qalmayan
Münqöte – kəsilmiş, parçalanmış
Münfəil – peşman
Mün'im – bağışlayan, varlı
Mürğ – quş
Müsəxxər – tutulmuş, itaətə gətirilmiş
Müsəlləm – verilmə, aid edilmə
Müstəğrəq – batmış, dalmış
Müstəme – dinləyən, qulaq asan
Müşərrəf – şərəflənmiş
Müşfiq – sevən, mehriban
Müttəle – xəbərdar
Müttəsil – dalbadal, arasıkəsilmədən
Müztərr – məcbur, sıxıntılı

N

Nabud – yox olma, tapılmaz
Nafərcam – pis nəticəli
Nalan – ağlayan
Nam – ad
Nar – od

Naseh – öyüd verən
Natəvan – zəif, gücsüz
Nerdə – harada
Nədamət – peşmançılıq
Nəhib – ah-nalə ilə ağlama
Nəhif – arıq, zəif
Nəkhəş – iy, çoxu
Nəng – ar, namus
Nərrad – nərd oynayan
Nəyh – qadağan
Nigin – üzüük qaşı
Nigun – başsağlı, tərsinə dönmüş
Nihan – gizli
Nik – yaxşı, gözəl
Nisar – səpmə, dağıtma
Nizar – gücsüz, zəif
Nübüvvət – peyğəmbərlik

Övc – göyün ən yüksək qatı
Övğat – vaxtlar, əhval
Övliya – müqəddəs şəxsiyyətlər

Payə – dərəcə, mənsəb
Peyğam – sifariş, söz
Peykan – oxun ucu, kirpik
Peyvəstə – daim, ardıcıl
Pənd – öyüd, nəsihət
Pərran – uçan, keçən
Pərtov – parlaq, işıq
Pərva – qorxu, çəkinmə
Piç – buruq, qıvrım
Pişə – peşə, sənət
Pürnur – çox işıqlı, parlaq

R

Raz – sirr
Razi-pünhan – gizli sirr
Reyb – şübhə
Rəg – damar
Rəğmən – qarşı, əks istiqamətdə
Rəhlət – köçmə, səfər etmə
Rəhnüma – yol göstərən
Rəhrov – yolçu, yol gedən
Rəqm – əksinə hərəkət
Rəm – hürkmə
Rəməq – son nəfəs, az miqdar
Rəst – qurtulma
Rətbü lisan – hər nə var, cəfəngiyat
Rəviş – qayda, gediş
Rəzzaq – qida verən, Allah
Rida – dərvişlərin yun quması
Rizq – yeyəcək, yeyinti

S

Sail – dilənçi; soran, soruşan
Salik – düz yolla gedən, mürid
Sal – il
Sayru – xəstə
Seyli-əşk – göz yaşı seli
Səba – səhər yeli, nəsim
Sə'b – sərt, çətin
Səbti-ə'mal – qeyd olunan işlər
Səbuh – sübh çağı içilən şərab
Səbzəzar – çəmənlik, yaşillıq
Səhba – şərab, badə
Səhl – yüngül, asan
Səxa – əliaçıq, səxavətli
Səncidə – vəznli, çəkilməmiş, yerində deyilən
Sərbaz – əsgər
Sərəfraz – başı uca, başqalarından seçilən
Sərgərdan – avara, sərsəri
Sərzəniş – danlaq, qaxınc

Səzavar – layiq, uyğun, yaraşan
Sipəhr – göy, asiman, tale
Sirişk – göz yaşı
Süda – başağrısı
Süluk – silklər, bir ictimai təbəqə
Sün – yaradılış, iş görmə, əməl

Ş

Şab – cavan, igid
Şanə – daraq
Şeyb – qocalıq
Şəbab – cavanlıq
Şəqq – yarma, parçalama
Şəmim – gözəl qoxulu
Şərarə – qıgılcım
Şu – bu
Şum – uğursuz

T

Tan – qəm, əcəb, təəccüblü
Tar – qaranlıq
Təbah – puç olmuş, məhv olma
Təbdil – dəyişdirmə
Təəlliq – asılı olma, asılma
Təəşşüq – aşıq olma, sevmə
Təqərrüb – yaxın olma
Təqrib – yaxınlaşdırma
Təqrir – yerləşdirmə, söyləyib anlatma
Təməllüq – aydınlaşdırma
Tərəb – şadlıq, sevinc
Təriq – yol, cığır
Təvəssül – yaxın olma, yaxınlıq
Təvəttün – vətən salma, yurd salma
Təvəccöh – üz çevirmə, meyl, rəğbət
Tilbə – xəstə, qəmli
Tügün – düyün
Türfə – əcayib, qəribə

U

Ulaşmaq – çatmaq, yetişmək
Us – ağıl
Uş – budur, artıq
Uyqu – yuxu

V

Vabəstə – bağlı, asılı, kömək
Vaiz – moizə edən
Vajgun – devrilmiş, üzüqoylu
Varəstə – qurtulmuş
Vərziş – işləmə, çalışma, idman
Vird – dua, daima təkrar edib söyləmə
Vühuş – vəhşilər, yırtıcılar

Y

Yekzəban – sözübir, dilbir
Yəd – əl, kömək
Yəzdan – Tanrı
Yövmül-qür'ə – püşk günü
Yüküş – çox

Z

Zair – ziyarətə gedən
Zayir – ziyarət edən
Zəbun – qüvvətsiz, zəif, əsir
Zəxm – yara, yaralama
Zənəxdan – çənə
Zib – bəzək, zinət
Zindəgani – dirilik, yaşayış
Zinhar – saqın, aman
Zişt – çirkin, yaraşsız
Zünnar – xristian ruhanilərinin bağladığı qurşaq

MÜNDƏRİCAT

Ön söz.....	4
Qezəllər.....	15
Qəsidələr.....	143
Tərkibbənd və təcibəndlər.....	153
Rübailər.....	157
Qitə və təkbeytlər.....	164
Məsnəvilər.....	172
Hekayətlər.....	179
Qoşmalar.....	192
Gəraylılar.....	197
Bayatılar.....	209
Lüğət.....	210

Buraxılışa məsul: *Əziz Güləliyev*
Texniki redaktor: *Rövşən Ağayev*
Tərtibatçı-rəssam: *Nərgiz Əliyeva*
Kompyuter səhifələyicisi: *Rəvan Mürsəlov*
Korrektor: *Pərvanə Məmmədova*

Yığılmağa verilmişdir 02.08.2004. Çapa imzalanmışdır 05.01.2005.
Formatı 60x90 ¹/₁₆. Fiziki çap vərəqi 14. Ofset çap üsulu.
Tirajı 25000. Sifariş 2.

Kitab “Şərq-Qərb” mətbəəsində çap olunmuşdur.
Bakı, Aşıq Ələsgər küç., 17.